

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑

ความเป็นมา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีหลักการให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติรับหลักการในคราวประชุมครั้งที่ ๖๘/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๒๗ คน เพื่อพิจารณารายละเอียด โดยกำหนดแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน กำหนดเวลาปฏิบัติงาน ๕๘ วัน เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้วได้รายงานต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยเสนอต่อประธานสภาฯ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้พิจารณารายละเอียดในวาระที่สองและในวาระที่สามมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ในวันเดียวกัน โดยเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ ที่ระบุว่า (๑) การดำเนินเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากยังไม่ได้กำหนดขั้นตอน กระบวนการ หรือระยะเวลาเสร็จสิ้นไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อกำหนดขั้นตอน กระบวนการ หรือระยะเวลาในการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (๒) ใบสมัครสำหรับผู้ซึ่งประสงค์จะสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่คณะกรรมการกำหนดนั้น ควรกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของผู้สมัคร รวมทั้งคำรับรองของผู้สมัครว่าได้สมัครรับเลือกเพียงกลุ่มเดียว ประเภทเดียว และอำเภอเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙๗ วรรคสอง

การดำเนินการตามมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญนั้น โดยส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เพื่อพิจารณาตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กรธ. และ กกต. ส่งความเห็นว่ามีบางมาตราไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ต่อมาบรรจุระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๑ คน กำหนดเวลาพิจารณา ๑๕ วัน เมื่อคณะกรรมการวิสามัญตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า พิจารณาแล้วเสร็จเสนอรายงานต่อสภาฯ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๑ โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติในคราวประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า เสร็จแล้ว โดยลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ด้วยคะแนนเสียงไม่ถึง ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการวิสามัญเสนอประกอบกับเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑ นายกิตติ วะสีนนท์ และสมาชิกรวม ๓๐ คนได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑ เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่าร่างดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๘ (๑)

เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๑ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นชอบให้ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยและมีหนังสือแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบพร้อมทั้งยื่นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษาและมีมติเอกฉันท์วินิจฉัยว่า มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔

มาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลใช้บังคับในวาระเริ่มแรกเท่านั้น ทั้งยังเป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ จึงไม่มีข้อขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๙ (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑) จากนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรี วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๖๘ ก วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๖ หมวดพร้อมทั้งบทเฉพาะกาล โดยมีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๙๙ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ยกเลิกกฎหมาย คือ (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (๒) ประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่องให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๒. กำหนดบทนิยาม คำว่า “คณะกรรมการ” “กรรมการ” “สำนักงาน” “เลขาธิการ” “พนักงานเจ้าหน้าที่” “ผู้สมัคร” “วันเลือก” “ผู้อำนวยการการเลือก” “สถานที่เลือก” “จังหวัด” “อำเภอ” ศาลากลางจังหวัด” “ที่ว่าการอำเภอ” “ผู้สูงอายุ” (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้การแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือ หรือเอกสารให้บุคคลโดยชอบ สำหรับในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดไว้ ถ้าแจ้ง ยื่น หรือส่งให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนา ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่นหรือส่งโดยชอบ และในกรณีที่ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วย ส่วนในกรณีที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย (มาตรา ๕)

๔. การดำเนินการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการมีอำนาจวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก หลักเกณฑ์และวิธีการอื่นใดที่จำเป็นได้ (มาตรา ๖) ในระหว่างเวลานับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ

จนถึงวันประกาศผลการเลือก หากมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องมีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้เลขาธิการดำเนินการบันทึกเสียงและภาพเก็บไว้เป็นหลักฐานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา ๗)

๕. กำหนดกรณีการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลฎีกา ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้การพิจารณาโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม โดยอาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้องแทน หรือเป็นผู้ไต่สวนพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้ การปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกา ผู้พิพากษา องค์คณะผู้พิพากษา บุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด (มาตรา ๘)

๖. ผู้สมัครและการสมัครรับเลือก (หมวด ๑ ตั้งแต่มาตรา ๙ – มาตรา ๒๓)

๖.๑ กำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน มาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในแต่ละด้าน (มาตรา ๑๑) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒๐ กลุ่มดังนี้

- ๑) กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๒) กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการ ตำรวจ ผู้ประกอบวิชาชีพ

ด้านกฎหมาย

- ๓) กลุ่มการศึกษา ครู อาจารย์ นักวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา
- ๔) กลุ่มการสาธารณสุข แพทย์ เทคนิคการแพทย์ สาธารณสุข พยาบาล เภสัชกร
- ๕) กลุ่มอาชีพทำนา ปลุกพืชล้มลุก
- ๖) กลุ่มอาชีพทำสวน ป่าไม้ ปศุสัตว์ ประมง
- ๗) กลุ่มพนักงาน ลูกจ้างของบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ
- ๘) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง อสังหาริมทรัพย์และสาธารณูปโภค

ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน

- ๙) กลุ่มผู้ประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
- ๑๐) กลุ่มประกอบกิจการอื่น
- ๑๑) กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจหรืออาชีพด้านการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ พนักงานโรงแรม
- ๑๒) กลุ่มผู้ประกอบอุตสาหกรรม
- ๑๓) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร การพัฒนานวัตกรรม
- ๑๔) กลุ่มสตรี
- ๑๕) กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์
- ๑๖) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา
- ๑๗) กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์
- ๑๘) กลุ่มสื่อสารมวลชน ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม
- ๑๙) กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ
- ๒๐) กลุ่มอื่น ๆ

๖.๒ กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ เช่น มีสัญชาติไทย โดยการเกิด อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี เป็นต้น และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ เช่น ติดยาเสพติดให้โทษ เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง วิกัลจริต ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ เป็นข้าราชการ เป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น (มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)

๖.๓ กำหนดให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันเลือกตั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ พร้อมทั้งกำหนด วันรับสมัคร โดยเริ่มรับสมัครไม่เกิน ๑๕ วัน และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วันแต่ต้องไม่เกิน ๗ วัน โดยวันเลือกตั้งในระดับอำเภอต้องไม่เกิน ๒๐ วัน นับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลารับสมัคร และวันเลือกตั้งในระดับจังหวัดต้องไม่เกิน ๗ วันนับแต่วันเลือกตั้งในระดับอำเภอ ส่วนวันเลือกตั้งในระดับประเทศนั้นต้องไม่เกิน ๑๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้งในระดับจังหวัด (มาตรา ๑๒)

๖.๔ กำหนดให้ผู้ซึ่งประสงค์จะสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อม ด้วยเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร และชำระค่าธรรมเนียมการสมัครจำนวน ๒,๕๐๐ บาท (มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง) การกำหนดสถานที่สมัครต้องกำหนดให้อยู่ในเขตอำเภอที่จะมีการเลือก (มาตรา ๑๕ วรรคหก) เอกสาร และหลักฐานประกอบการสมัคร ประกอบด้วย เอกสารหรือหลักฐานอันแสดงว่าตนมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านใดด้านหนึ่งตามมาตรา ๑๑ รวมถึง ข้อความแนะนำตัวของผู้สมัคร โดยผู้สมัครต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้อง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด (มาตรา ๑๖)

๖.๕ กำหนดให้ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครภายในระยะเวลา หรือในวันที่กำหนดเพราะเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นใด ให้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจประกาศกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครโดยวิธีการอื่นหรือจะกำหนดวันรับสมัครเพิ่มเติมก็ได้ (มาตรา ๑๗)

๖.๖ กำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยรายชื่อผู้สมัครและ จำนวนผู้สมัครในแต่ละกลุ่มจนกว่าจะพ้นระยะเวลารับสมัคร (มาตรา ๑๘) การเลือกในระดับอำเภอให้กระทำได้แม้จะ ไม่มีผู้สมัครครบทุกกลุ่ม (มาตรา ๑๙)

๖.๗ กำหนดกรณีการลบชื่อผู้สมัคร การยื่นคำร้องคัดค้านการลบชื่อ และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

๑) กรณีการลบชื่อผู้สมัคร ในกรณีที่ความปรากฏต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอไม่ว่าด้วย เหตุใดว่าผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือสมัครมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือหนึ่งอำเภอหรือแสดงข้อมูล ในใบสมัครหรือเอกสารหรือหลักฐานประกอบการสมัครอันเป็นเท็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอสั่งไม่รับสมัคร ในกรณีที่รับสมัครไปแล้ว ให้การสมัครของผู้นั้นเป็นโมฆะ และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งซึ่งพบเห็นดังกล่าวสั่งลบ ชื่อ ผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครแล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง) ผู้ถูกลบชื่อ ออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครไม่มีสิทธิเลือกและไม่มีสิทธิได้รับเลือก แต่ไม่มีผลกระทบต่อกรรับสมัครหรือการเลือกที่ได้ ดำเนินการไปแล้ว

๒) กรณีการยื่นคำร้องคัดค้านการลบชื่อ ผู้สมัครซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอสั่งลบชื่อ มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัครหรือวันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง สั่งลบชื่อ แล้วแต่กรณี (มาตรา ๒๒)

๓) กรณีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้สมัครขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือสมัครมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือหนึ่งอำเภอหรือแสดงข้อมูลในใบสมัครหรือเอกสารหรือหลักฐานประกอบการสมัคร อันเป็นเท็จ ความปรากฏขึ้นในระหว่างดำเนินการเลือกไม่ว่าระดับใดก่อนประกาศผลการเลือก ให้ถือว่าผู้สมัครผู้นั้น กระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวไม่เกิน ๑ ปี ส่วนการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ

การเลือกตั้งกำหนดตามที่เห็นสมควร คำสั่งและการกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด และเมื่อมีคำสั่งดังกล่าวแล้วให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น (มาตรา ๒๐)

๖.๘ กำหนดให้การประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครภายใน ๕ วัน นับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลารับสมัคร โดยให้อำนาจกรรมการการเลือกตั้งระดับอำเภอ ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครโดยประกาศแยกเป็นรายกลุ่มทุกกลุ่มในเขตอำเภอ ระบุงานอาชีพและอายุของผู้สมัครเพื่อให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ศาลากลางจังหวัด และที่ว่าการอำเภอด้วย (มาตรา ๒๑)

๗. ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก (หมวด ๒ ตั้งแต่มาตรา ๒๔ – มาตรา ๓๒)

๗.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน แนะนำ อำนาจความสะดวก และรายงาน ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้ (มาตรา ๒๔)

๑) คณะกรรมการระดับประเทศ โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับประเทศ

๒) คณะกรรมการระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น และ ปลัดกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหรือบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน ๓ คน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตจังหวัด ซึ่งมีได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตจังหวัดนั้น จำนวน ๒ คน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

๓) คณะกรรมการระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ จำนวน ๓ คน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตอำเภอซึ่งมีได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตอำเภอนั้น จำนวน ๒ คน เป็นกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหรือข้าราชการประจำอำเภอซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

๗.๒ กำหนดเมื่อพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา ๒๖) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับจังหวัดหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดหรืออำเภอที่มีการเลือก ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน (มาตรา ๒๗)

๗.๓ ในการดำเนินการให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

๑) การดำเนินการระดับอำเภอ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอ มีหน้าที่และอำนาจ จัดให้มีสถานที่รับสมัครและสถานที่เลือกในเขตอำเภอ จัดให้มีการรับสมัคร ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัคร (ภายใน ๕ วันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลารับสมัคร ประกาศไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ศาลากลางจังหวัดและที่ว่าการอำเภอ) จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัครทุกคนเพื่อให้ผู้สมัครตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ และส่งบัญชีรายชื่อของผู้ได้รับเลือกพร้อมทั้งเอกสารหรือข้อมูลไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับจังหวัด บันทึกภาพและเสียงของกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน และปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหรือมอบหมาย (มาตรา ๒๘)

๒) การดำเนินการระดับจังหวัด ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจ จัดให้มีสถานที่เลือกในเขตจังหวัด จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับอำเภอแยกเป็นรายกลุ่ม ต้องระบุนามชื่อและอายุของผู้สมัคร และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากผู้ดำเนินการเลือกตั้งระดับอำเภอ จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับอำเภอ เพื่อให้ผู้ได้รับเลือกได้ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก ทั้งนี้ ให้ใช้เอกสารหรือข้อมูลที่ได้รับมาจากการดำเนินการเลือกระดับอำเภอ ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด และส่งบัญชีรายชื่อของผู้ได้รับเลือกพร้อมทั้งเอกสารหรือข้อมูลไปยังผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ บันทึกภาพและเสียงของกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน และปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหรือมอบหมาย (มาตรา ๒๙)

๓) การดำเนินการระดับประเทศ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับประเทศมีหน้าที่และอำนาจ จัดให้มีสถานที่เลือกในระดับประเทศ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับจังหวัดแยกเป็นรายกลุ่ม ต้องระบุนามชื่อและอายุของผู้สมัครและประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากผู้ดำเนินการเลือกตั้งระดับจังหวัด ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เสนอรายชื่อและคะแนนของแต่ละบุคคลในแต่ละกลุ่มต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประกาศผลการเลือก บันทึกภาพและเสียงกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน และปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหรือมอบหมาย (มาตรา ๓๐)

๗.๔ กรรมการ เลขาธิการ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ประธานและกรรมการในคณะกรรมการระดับจังหวัดหรือในคณะกรรมการระดับอำเภอ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือปฏิบัติตามคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หากได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง (มาตรา ๓๒ วรรคสอง)

๘. การเลือก (หมวด ๓ ตั้งแต่มาตรา ๓๓ – มาตรา ๕๗)

๘.๑ กำหนดให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้ใช้วิธีลงคะแนนลับตามวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๓๓) ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ เช่น จลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเลือกได้ภายในระยะเวลาหรือในวันที่กำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดวันเลือกใหม่ของการเลือกระดับอำเภอ ระดับจังหวัดหรือระดับประเทศตามความจำเป็นก็ได้ (มาตรา ๓๔) ผู้สมัครอาจแนะนำตัวได้ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา ๓๖)

๘.๒ ในระหว่างดำเนินการเลือก ตามมาตรา ๔๐ (วิธีการเลือกระดับอำเภอ) มาตรา ๔๑ (วิธีการเลือกระดับจังหวัด) หรือมาตรา ๔๒ (วิธีการเลือกระดับประเทศ)

๑) ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้สมัครเข้าไปในสถานที่เลือก ยกเว้นผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการเลือก หรือผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการเลือกระดับอำเภอแล้วแต่กรณี เมื่อประกาศผลการนับคะแนนแล้วผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขึ้นต้นซึ่งไม่มีสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือกต้องออกจากสถานที่เลือก (มาตรา ๓๗)

๒) ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดนำเข้าไปหรือใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่อาจใช้เพื่อติดต่อสื่อสารหรือเพื่อบันทึกภาพหรือเสียง ยกเว้นผู้สมัครซึ่งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพและมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกหรือการลงคะแนนโดยได้รับอนุญาตจากกรรมการ (มาตรา ๓๘)

๘.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกเข้าไป ณ สถานที่เลือก หรือมิให้ไปถึง ณ สถานที่เลือกภายในกำหนดเวลาที่จะเลือก (มาตรา ๓๙)

๘.๔ เปรียบเทียบวิธีการดำเนินการเลือก ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ดังนี้

ระดับอำเภอ (มาตรา ๔๐)	ระดับจังหวัด (มาตรา ๔๑)	ระดับประเทศ (มาตรา ๔๒)
(๑) ผู้สมัครต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่กำหนด (๒) ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอจัดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน (๓) ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกิน ๒ คนจะเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกิน ๑ คะแนนมิได้ (๔) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการให้มีการนับคะแนน ของกลุ่มนั้นโดยเปิดเผย (๕) ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ ๕ คนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้น ของแต่ละกลุ่ม (๖) ผู้ซึ่งได้รับเลือกผู้ใดไม่อยู่ในสถานที่เลือกในระหว่างดำเนินการขั้นตอนไป ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก (๗) ในกรณีกลุ่มใดมีผู้สมัครไม่เกิน ๕ คนหรือมีผู้รายงานตัวไม่เกิน ๕ คน ให้ผู้สมัครกลุ่มนั้นไม่ต้องดำเนินการเลือกกันเอง (๘) กลุ่มใดไม่มีผู้สมัครให้งดการดำเนินการให้มีการเลือกสำหรับกลุ่มนั้น	(๑) ผู้สมัครต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่กำหนด (๒) ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดจัดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน (๓) ให้ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกิน ๒ คน จะเลือกตนเองก็ได้แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกิน ๑ คะแนนมิได้ (๔) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดดำเนินการให้มีการนับคะแนนของกลุ่มนั้นโดยเปิดเผย (๕) ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ ๕ คนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้น ของแต่ละกลุ่ม (๖) ผู้ซึ่งได้รับเลือกผู้ใดไม่อยู่ในสถานที่เลือกในระหว่างดำเนินการขั้นตอนไป ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก (๗) ในกรณีที่กลุ่มใดมีผู้ได้รับเลือกระดับอำเอรวมกันแล้วไม่เกิน ๕ คนหรือมีผู้มารายงานตัวไม่เกิน ๕ คน ให้ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภогруппนั้นไม่ต้องดำเนินการเลือกกันเอง โดยถือว่าผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอทุกคนซึ่งมารายงานตัวในกลุ่มนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นสำหรับกลุ่มนั้น (๘) กลุ่มใดไม่มีผู้สมัครให้งดการดำเนินการให้มีการเลือกสำหรับกลุ่มนั้น	(๑) ผู้สมัครต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่กำหนด (๒) ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศจัดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน (๓) ให้ผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกิน ๑๐ คน จะเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกิน ๑ คะแนนมิได้ (๔) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศดำเนินการนับคะแนนของกลุ่มนั้นโดยเปิดเผย (๕) ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ ๔๐ คนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้น ของแต่ละกลุ่ม (๖) ผู้ซึ่งได้รับเลือกผู้ใดไม่อยู่ในสถานที่เลือกในระหว่างดำเนินการขั้นตอนไป ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก (๗) เมื่อผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้ว ให้ตกลงกันว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากตาม (๘) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ใช้วิธีจับสลาก (๘) ให้จัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกิน ๔ สาย แต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน เว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ ให้

ระดับอำเภอ (มาตรา ๔๐)	ระดับจังหวัด (มาตรา ๔๑)	ระดับประเทศ (มาตรา ๔๒)
(๙) เมื่อได้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้ว ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มตกลงกันว่า จะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากตาม (๑๐) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ใช้วิธีจับสลาก (๑๐) ให้จัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกิน ๔ สายแต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน เว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ ให้แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด และในแต่ละสายมีกลุ่มไม่เกิน ๕ กลุ่มแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่ม ให้บุคคลตาม (๙) ของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด (๑๑) ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน โดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกันได้กลุ่มละ ๑ คน ในขั้นนี้ ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้ (๑๒) ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการให้มีการนับคะแนนโดยเปิดเผย ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุด ๓ ลำดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอสำหรับกลุ่มนั้น เพื่อไปดำเนินการเลือกในระดับจังหวัดต่อไป	(๙) เมื่อได้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้ว ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มตกลงกันว่า จะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากตาม (๑๐) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ใช้วิธีจับสลาก (๑๐) ให้จัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกิน ๔ สายแต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน เว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ ให้แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด และในแต่ละสายมีกลุ่มไม่เกิน ๕ กลุ่มแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่ม ให้บุคคลตาม (๙) ของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด (๑๑) ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน โดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกันได้กลุ่มละ ๑ คน ในขั้นนี้ ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้ (๑๒) ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดดำเนินการให้มีการนับคะแนนโดยเปิดเผย ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุด ๒ ลำดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดสำหรับกลุ่มนั้น เพื่อดำเนินการเลือกในระดับประเทศต่อไป	แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด (๙) ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกันโดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกันได้กลุ่มละไม่เกิน ๕ คน ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้ (๑๐) เมื่อดำเนินการเลือกตาม (๙) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศดำเนินการนับคะแนนโดยเปิดเผย แล้วแจ้งผลการนับคะแนนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานตาม (๑๐) แล้ว ให้รอไว้ไม่น้อยกว่า ๕ วัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยถูกต้อง สุจริต และเที่ยงธรรมให้ประกาศผลการเลือกตาม (๑๐) ในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มตั้งแต่ลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๑๐ เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจากกลุ่มนั้น และผู้ได้รับคะแนนลำดับที่ ๑๑ ถึงลำดับที่ ๑๕ ของแต่ละกลุ่มอยู่ในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้น และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทราบ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง) การจัดเรียงลำดับดังกล่าวผู้ที่อยู่ในลำดับที่มีคะแนนเท่ากันให้จัดให้มีการจับสลากเพื่อเรียงลำดับต่อไป (มาตรา ๔๒ วรรคสาม)

ระดับอำเภอ (มาตรา ๔๐)	ระดับจังหวัด (มาตรา ๔๑)	ระดับประเทศ (มาตรา ๔๒)
(๑๓) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัด พร้อมด้วยเอกสารหรือข้อมูล ภายในวันถัดจากวันเลือกตั้งระดับอำเภอ เพื่อดำเนินการต่อไป	(๑๓) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับจังหวัดส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับประเทศพร้อมด้วยเอกสารหรือข้อมูลภายในวันถัดจากวันเลือกตั้งระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป	

๘.๕ กำหนดในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภากลุ่มใดมีไม่ครบจำนวน ให้ประธานวุฒิสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษาเลื่อนบุคคลในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้นขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตามลำดับ และในกรณีที่ทุกกลุ่มไม่มีรายชื่อบุคคลในบัญชีสำรองเหลืออยู่สำหรับการเลื่อนบุคคลขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ ถ้าในกรณีเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด และอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกิน ๑ ปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง โดยให้ผู้ได้รับเลือกกรณีดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่ (มาตรา ๔๕)

๘.๖ กำหนดให้บัตรและบัตรลงคะแนน ให้มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยต้องกำหนดให้สามารถใช้บัตรเดิมได้ด้วย (มาตรา ๔๘) วิธีการลงคะแนน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา ๔๙)

๘.๗ กำหนดห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้บัตรอื่นอันมิใช่บัตรลงคะแนนตามมาตรา ๔๘ ลงคะแนนเลือก (มาตรา ๕๐) ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดนำบัตรลงคะแนนออกไปจากสถานที่เลือก (มาตรา ๕๑) ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน (มาตรา ๕๒) ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนใส่ลงในหีบบัตรลงคะแนนโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๕๓) ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรลงคะแนนที่ตนได้ลงคะแนนแล้ว (มาตรา ๕๔) ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนเลือกหรือไม่เลือกผู้ใด (มาตรา ๕๕)

๘.๘ กำหนดให้บัตรลงคะแนนซึ่งถือเป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน เช่น บัตรปลอม บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรลงคะแนนนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน เป็นต้น (มาตรา ๕๖) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งให้มีการอำนวยความสะดวกในการเลือกของชนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุหรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือกไว้ด้วยโดยอาจให้บุคคลอื่นหรือผู้ที่อำนวยความสะดวกตั้งมอบหมายเป็นผู้กระทำการแทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของชนพิการหรือ ผู้สูงอายุหรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือกนั้น (มาตรา ๕๗)

๙. การควบคุมการเลือกให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (หมวด ๔ ตั้งแต่มาตรา ๕๘ – มาตรา ๖๓)

๙.๑ กำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร (มาตรา ๕๘)

๙.๒ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่ง ดังนี้

๑) มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ ในกรณีก่อนประกาศผลการเลือกหากมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม (มาตรา ๕๙)

๒) มีอำนาจสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี ซึ่งคำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด ในกรณีถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการใด หรือรู้เห็นกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแล้วให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น (มาตรา ๖๐)

๓) มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงิน ทรัพย์สินไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด (มาตรา ๖๑)

๔.๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งตามมาตรา ๔๒ วรรคสองแล้ว ในกรณีถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น (มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง) ส่วนในกรณีหากความปรากฏว่าสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า (มาตรา ๖๓)

๑๐. การคัดค้าน (หมวด ๕) กำหนดให้ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน ๓ วันนับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ ว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยโดยเร็ว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด (มาตรา ๖๔)

๑๑. บทกำหนดโทษ (หมวด ๖ ตั้งแต่มาตรา ๖๕ – มาตรา ๘๙)

๑๑.๑ ในการสืบสวนหรือไต่สวน หากปรากฏว่าการให้ข้อมูล การชี้เบาะแสหรือคำให้การของบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่นที่เป็นตัวการสำคัญและสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัย คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ (มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง)

๑๑.๒ กรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา (มาตรา ๖๖)

๑๑.๓ กำหนดโทษทางอาญา

๑) ผู้สมัครเข้ารับเลือก

(๑) ผู้ใดสมัครเข้ารับเลือกมากกว่า ๑ กลุ่มหรือมากกว่า ๑ อำเภอ เป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง มีโทษอาญาตามมาตรา ๖๗

(๒) ผู้สมัครผู้ใดแนะนำตัวโดยไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๓๖ มีโทษอาญาตามมาตรา ๗๐

(๓) ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเพราะเหตุใด ได้สมัครรับเลือก มีโทษอาญาตามมาตรา ๗๔

(๔) ผู้ได้รับรองหรือเป็นพยานซึ่งลงลายมือชื่อรับรองเอกสารหรือหลักฐานที่ใช้ประกอบการสมัครเป็นเท็จ มีโทษทางอาญาตามมาตรา ๗๕

(๕) ผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือถอนการสมัครหรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก หรือเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ดังต่อไปนี้ ๑) จัด ทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียม

เพื่อให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มี มหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ ๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด ๔) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดในคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้สมัครใด มีโทษทางอาญาตามมาตรา ๗๗

(๖) ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีโทษอาญาตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ถ้าการกระทำความผิดเป็นการกระทำเพื่อจะกลั่นแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือก มีโทษอาญาตามมาตรา ๗๘ วรรคสอง และถ้าการกระทำความผิดเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดอัตราโทษสูงสุดคือ จำคุกตั้งแต่ ๗ - ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๔๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนด ๒๐ ปีตามมาตรา ๗๘ วรรคสาม

๒) กรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) กำหนดโทษแก่กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ โดยเปิดเผยรายชื่อผู้สมัครและจำนวนผู้สมัครในแต่ละกลุ่มก่อนพ้นระยะเวลารับสมัคร มีโทษอาญาตามมาตรา ๖๘

(๒) กำหนดโทษแก่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งหรือมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับกรรมการ เลขานุการ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง หรือประธานและกรรมการในคณะกรรมการระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หลีกเลี้ยงไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่ ขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ หรือความผิดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ - ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนด ๒๐ ปี (มาตรา ๖๙)

(๓) กำหนดโทษแก่กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครผู้ใดได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือทำให้ผู้สมัครผู้ใดไม่ได้รับเลือก มีโทษอาญาตามมาตรา ๗๖

(๔) กำหนดโทษแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดจงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความเป็นจริง (มาตรา ๘๔) กำหนดโทษแก่ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขึ้นต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือก มีโทษอาญา (มาตรา ๘๕)

๓) ผู้มีสิทธิเลือก

(๑) กำหนดโทษแก่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งมาตรา ๓๗ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้สมัครเข้าไปในสถานที่เลือก ยกเว้นผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการเลือก หรือผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากกรรมการผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการเลือกระดับอำเภอ เมื่อประกาศผลการนับคะแนนแล้วผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขั้นต้นซึ่งไม่มีสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือกต้องออกจากสถานที่เลือก และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ในระหว่างการดำเนินการเลือกตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดนำเข้าไปหรือใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่อาจใช้เพื่อติดต่อสื่อสารหรือเพื่อบันทึกภาพหรือเสียงหรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดในสถานที่เลือก รวมทั้งบริเวณโดยรอบสถานที่เลือกตามที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ แล้วแต่กรณี กำหนด” จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๗๑

(๒) กำหนดโทษแก่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๓ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับขัดขวางหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกเข้าไป ณ สถานที่เลือก หรือใช้บัตรอื่นอันมิใช่บัตร

ลงคะแนนตามมาตรา ๔๘ ลงคะแนน หรือนำบัตรลงคะแนนออกไปจากสถานที่เลือก หรือจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน หรือนำบัตรลงคะแนนใส่ลงในหีบบัตรลงคะแนนโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย จำคุกตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนด ๑๐ ปีตามมาตรา ๗๒

(๓) กำหนดโทษแก่ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๕ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ถ่ายภาพบัตรลงคะแนนที่ตนได้ลงคะแนนแล้ว หรือนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าคุณเลือกหรือไม่เลือกผู้ใด กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๗๓

(๔) กำหนดโทษแก่ผู้ใดจงใจกระทำให้ด้วยประการใด ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำให้ด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ มีโทษอาญาตามมาตรา ๘๐

(๕) กำหนดโทษแก่ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือกผู้ใดมีโทษอาญาตามมาตรา ๘๑

(๖) กำหนดโทษแก่ผู้ใดกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตามมาตรา ๘๒

(๗) กำหนดโทษแก่ผู้ใดไม่ได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บรักษาบัตรลงคะแนนสำหรับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา มีหรือครอบครองไว้ซึ่งบัตรลงคะแนนโดยไม่ชอบ มีโทษอาญาตามมาตรา ๘๓

(๔) ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกใหม่ไม่ว่าจะมีคำร้องขอหรือไม่ ให้ศาลฎีกาสั่งให้ผู้ขึ้นรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเช่นว่านั้น โดยเงินที่ได้รับให้นำส่งเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (มาตรา ๘๖)

(๕) ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ผู้สมัครหรือผู้เลือกเกี่ยวกับการออกเสียงเลือกในระหว่างเวลา ๗ วันก่อนวันเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการเลือก มีโทษอาญาจำคุกไม่เกิน ๓ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นอัตราโทษต่ำสุดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด

๑๒. บทเฉพาะกาล (ตั้งแต่มาตรา ๙๐ - มาตรา ๙๙)

๑๒.๑ กำหนดในระยะเริ่มแรก ให้วุฒิสภาพประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๕๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำโดยการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด เช่น มาตรา ๙๐ (๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาจำนวนไม่น้อยกว่า ๙ คนแต่ไม่เกิน ๑๒ คน

(ก) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามวิธีการที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖ จำนวน ๒๐๐ คน แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน แล้วจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยแยกผู้ได้รับเลือกตามกลุ่มและตามวิธีการสมัคร

(ข) คณะกรรมการสรรหา คัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมจำนวน ไม่เกิน ๔๐๐ คนให้แล้วเสร็จแล้ว นำรายชื่อเสนอคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(ค) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ คัดเลือกให้ได้ ๑๙๐ คน รวมกับตำแหน่งปลัดกระทรวง ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็น ๒๕๐ คน และรายชื่อสำรองอีก ๑๕ คน เป็นต้น (มาตรา ๙๐)

๑๒.๒ กำหนดในวาระเริ่มแรก การดำเนินการตามมาตรา ๙๐ (๑) (ก) กำหนดให้กลุ่มตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งให้มี ๑๐ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง กลุ่มกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม กลุ่มการศึกษาและการสาธารณสุข กลุ่มอาชีพกสิกรรม กลุ่มพนักงานหรือลูกจ้างของบุคคลซึ่งมิใช่ ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ กลุ่มประกอบอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มสตรี กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา สื่อสารมวลชน ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม และ กลุ่มอื่น ๆ รวมถึงกำหนดวิธีการสมัคร (มาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๒)

๑๒.๓ กำหนดคุณลักษณะองค์กรซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีและมีได้มี วัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ขององค์กรมาอย่างต่อเนื่อง และองค์กรที่มีกฎหมายจัดตั้ง มีสิทธิแนะนำชื่อผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกขององค์กร หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา องค์กรละหนึ่งคนในแต่ละจังหวัด โดยองค์กรต้องลงทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๙๓)

๑๒.๔ กำหนดในการเลือกระดับอำเภอให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๔ การเลือกระดับจังหวัด ให้ดำเนินการ ตามมาตรา ๙๕ และการเลือกระดับประเทศให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๖

๑๒.๕ กำหนดโทษหากผู้ใดขัดขึ้นไม่ยอมออกจากสถานที่เลือกตามมาตรา ๙๔ (๗) มาตรา ๙๕ (๗) และ มาตรา ๙๖ (๔)

๑๒.๖ เมื่อได้ดำเนินการเลือกบุคคลเพื่อเสนอชื่อต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๙๐ (๑) (ก) เสร็จแล้วผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่ม ตั้งแต่ลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๑๐ เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา ต่อไป (มาตรา ๙๘) จากนั้นให้คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และให้ประกาศรายชื่อสมาชิกวุฒิสภาและบุคคลในบัญชีสำรองในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๙๘ และมาตรา ๙๙)

นางวนิดา อินทรอำนวย / จัดทำ